

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ

Η καρδιά της Κυθρέας κτυπούσε στο Σαράγειο!

της Ανθής Πέτσά- Σαββίδου

Η μνήμη, όσο προχωρεί ο χρόνος εξασθενεί, οι παραστάσεις ξεθωριάζουν, οι εικόνες θολώνουν... Στο προηγούμενο τεύχος, σελ. 61, 2η παράγραφος στην περιδιάβαση στην καρδιά της Κυθρέας, όσες φορές και να περπάτησα νοερά το δρόμο, όσες φορές και αν έστρεψα το βλέμμα μου στα σπίτια και μέτρησα τις πόρτες και τα παράθυρα, μου διέφυγαν και δεν αναφέρθηκαν το ανώγειο σπίτι του Χριστάκη και της Άννας Ελευθερίου με είσοδο αμέσως μετά το καφενείο του Αντώνη Βαφειάδη όπως και στη σελ. 62 1η παράγραφος, το σπίτι του Αντώνη Τσικκά, πριν από τα μαγαζιά του Αριστόδημου Μαθαίου. Σε αυτό το σπίτι κατοικούσε η πολυμελής οικογένεια του Κουττουπή. Προχωρώντας πιο κάτω, πάνω ακριβώς από το σιδηρουργείο του Πίττα - σελ. 63, 3η παράγραφος - βρισκόταν, και δυστυχώς δεν το ανέφερα, το ανώγειο σπίτι του Χρίστου Παναγή και της Τασούλλας, κόρης του Αντρέα Πίττα. Επίσης δυστυχώς δεν αναφέρθηκαν στη πηλατεία του Σαραγείου τα σπίτια της Ερμιόνης Ποθυδωρίδη, του Νίκου Σαββίδη και του Φασουλή...

Η αναφορά αναγκαία, αφού το άρθρο επιχειρεί αποτύπωση και λεπτομερή καταγραφή ...

Ο Παπάμακρης (1873-1958) και η παπαδιά η Γιωρκού (1876-1960)

Ο παπαΧριστόδουλος, κατά κόσμο Νικόλαος, γιός του Βασιλή Παπαχριστόδουλου, της οικογένειας των Κοτζηδων, (ιδιοκτήτη αλευρόμυλου, ενετικής καταγωγής, ασπασθέντος την Ορθοδοξία) και της Τζουλιάννας, γεννήθηκε το 1873. Απόφοιτος του Σχολαρχείου. Δίδαξε τα ελληνικά γράμματα και τα θρησκευτικά στα παιδιά της ενορίας του, λέγεται μάλιστα ότι ξεκίνησε με μόνο δύο μαθητές και σε λίγα χρόνια οι μαθητές του ξεπέρασαν τους πενήντα.

Η τελετή της χειροτονίας του υπήρξε επεισοδιακή. Χοροστατούντος του Αρχιεπισκόπου στη διάρκεια της διαδικασίας για χειροτονία ιερέα στην ενορία, της Αγίας Μαρίας, το εκκλησίασμα χαρακτήρισε τον υποψήφιο ιερέα «ανάξιο» οπότε ο Αρχιεπίσκοπος έχοντας ιδίαν γνώσιν περί του χαρακτήρος και της δράσης του Νικόλαου τον πρότεινε ως υποψήφιο για το χρίσμα του ιερέως το δε εκκλησίασμα τον αποδέχθηκε ως «άξιο».

Παντρεύτηκε την Γεωργία, εγγονή του Παπαγιάννη τον οποίο έσφαξαν οι Τούρκοι μαζί με τον Αρχιεπίσκοπο Κυπριανό. Γεννημένη στην Βώνη το 1876, «κοιλιόρφανη», αφού όταν γεννήθηκε ο πατέρας της είχε ήδη πεθάνει. «Κόρη ενάρετη, έξυπνη, φιλόδοξη, αρέσκετο στα λούσα, στα ακριβά φορέματα και στα ταξίδια. Είχε την ικανότητα να μαγειρεύει πικάντικα φαγητά, ετοίμαζε λιχουδιές της ώρας. Από πρόγονο σε πρόγονο, επελέγη, της μεταβίβαστηκε το μυστικό της παρασκευής φαρμάκων. Τα έχοντα με τα δερματικά νοσήματα ήσαν γνωστά σε όλην την νήσον». Μετά από προσωπική διάγνωση, η παπαδιά παρασκεύαζε για τον καθένα άρρωστο ξεχωριστά, το δικό του φάρμακο.

Ο Παπάμακρης και η Γιωρκού απέκτησαν από το γάμο τους δύο παιδιά:

Ιουλία (Λούλλα) +Αρτέμιος Λούκα. Παιδιά: Νίκος(+ΕύηΧατζηδημητρίου: Όμηρος και Ανδρέας) Λουκής(+Ξένια Ζωδιάτου: Αρτέμις και Χρήστος), Χρίστος(+Μάρω Καλαθά: Παναγιώτης, Ιουλία, Ελπίδα), Ανδρέας (+Μέτα Φιλιππαίου: Μαρία-Ανδρεανή) και Γεωργία.

Γιώρκος +Εστία . Παιδιά: Θέμις, (+Linefe: Εστία, Antony, Nicholas, George). Ζωούλλα(+Χαράλαμπος Χωραίτης - Τζιωρτζίνα, Νόβια), Νίκος (+Νίκη:Τζένη, Νάταλι, Μόνικα, Τζιωρτζής).

Ψηλός, επιβλητικός, σεβάσμιος ο παπαΧριστόδουλος. Καθισμένος στην οκιά μιας θεόρατης μεσπιλιάς έξω από το σπίτι της μοναχοκόρης του στο δρόμο προς το σινεμά στο Σαράγειο της Κυθρέας, περνούσε τα τελευταία χρόνια της ζωής του ευχαριστώντας τον δημιουργό που τον αξίωσε να κάμει την παραμονή του στη γη ουσιαστική, γεμάτη προσφορά. Στο πήγαινε-έλα η παπαδιά, να τον νοιαστεί, να τον περιποιηθεί. Ευτυχημένες καθημερινές σκηνές, δυο ανθρώπων που κατάφεραν να γεράσουν μαζί και να αποδεχτούν ειρηνικά το τέλος...

Ο παπαΧριστόδουλος έφυγε σε ηλικία 85 χρόνων την πρώτη του Δεκέβρη του 1958 αφού πρώτα αποχαιρέτησε το αγαπημένο πρωτοεγγόνι του, το Νίκο, πολιτικό κρατούμενο τότε λόγω της δράσης του στον ένοπλο απελευθερωτικό αγώνα. Ο Νίκος σιδηροδέσμιος και με την συνοδεία ενόπλων Άγγλων στρατιωτών του απεύθυνε το ύστατο χαιρε, ενώ τα δύο άλλα εγγόνια του Χρίστος και Αντρέας βρίσκονταν στο εξωτερικό ως πολιτικοί εξόριστοι.

Δυό χρόνια μετά, στις 12 του Φεβράρη του 1960 «η γλυκιά γιαγιά της γειτονιάς μας», η πολύξερη η παπαδιά η Γιωρκού, κοιμήθηκε σε ηλικία 84 χρόνων...

Ανήθ Πέτσα-Σαββίδου

Πληροφορίες: Γεωργία Αρτεμίου και Χρίστου Αρτεμίου «Η επόμενη μέρα –περιμένοντας τον ήλιο να φέξει. (σελ. 129)